

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

« 31 » серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

рівень вищої освіти - другий (магістерський)

галузь знань - D Бізнес, адміністрування та право

спеціальність - D9 Міжнародне право

освітня програма - Міжнародне право

вид дисципліни - обов'язкова

факультет - юридичний

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

31 серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Мічурін Євген Олександрович, д.ю.н., професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету

Протокол № 1 від 28 серпня 2026 року

Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Олена УСТИМЕНКО

Програму погоджено с гарантом освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Міжнародне право»

Гарант освітньо-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти
«Міжнародне право»

Олександр ГАВРИЛЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 31 серпня 2026 року, № 1

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права та процесу» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів права, спеціальності D9 Міжнародне право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка фахівців, які мають високу правосвідомість та правову культуру, володіють необхідними в їх професійній діяльності знаннями і практичними навичками для вирішення конкретних завдань матеріального та процесуального права, здібних самостійно орієнтуватись в сучасних правовідносинах, приймати виважені та обґрунтовані рішення в рамках своєї професійної компетенції з урахуванням актуальних проблем цивільного права та процесу і можливих шляхів їх вирішення.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення та аналіз правових проблем, формування та обґрунтування правових позицій та застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин –120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
28 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	4 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	
78 год.	110 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
10 год.	10 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ЗК 1. Здатність до критичного мислення аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 6. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 10. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

СК 2. Здатність самостійно забезпечувати юридичне представництво інтересів клієнта та організовувати надання юридичних послуг.

СК 4. Здатність ефективно забезпечувати адаптацію законодавства України до права ЄС у правотворчому, правоінтерпретаційному та правозастосовному контекстах, надавати

правову підтримку євроінтеграційним та євроатлантичним процесам у різних сферах суспільних відносин.

СК 10. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері міжнародного права, права ЄС, порівняльного правознавства.

СК 11. Здатність дотримуватися професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих результатів наукових досліджень.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

РН 2. Продувати нові ідеї для розв'язання практичних завдань зі сфери професійної юридичної діяльності.

РН 3. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення питань професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН 5. Здійснювати юридичне представництво клієнта в міжнародних судових органах, національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, інших міжнародних організаціях, органах державної влади та місцевого самоврядування.

РН 8. Готувати проекти міжнародних договорів та актів національного законодавства, надавати пропозиції з усунення колізій між нормами міжнародного права, а також приведення норм національного права у відповідність до норм міжнародного права.

РН 9. Імплементувати норми міжнародних договорів, актів міжнародних міжурядових організацій, рішень міжнародних судів у національний правопорядок.

РН 10. Надавати юридичний супровід процесам адаптації різних галузей законодавства України до права Європейського Союзу.

1.8. Пререквізити: Теорія права та держави. Цивільне право (загальна частина). Цивільне право (особлива частина). Господарське право. Цивільний процес. Господарський процес.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Актуальні проблеми цивільно-правової відповідальності.

Цивільна відповідальність: поняття, зміст, межі, принципи. Співвідношення понять «відповідальність», «санкції», «обов'язок». Відповідальність за шкоду.

Тема 2. Актуальні проблеми застосування методів наукового пізнання у цивілістичних дослідженнях.

Діалектичний метод та його зв'язок із спеціальними методами у цивілістичних дослідженнях. Системно-структурний метод та його зв'язок із спеціальними методами у цивілістичних дослідженнях. Формально-логічний метод та його зв'язок із спеціальними методами у цивілістичних дослідженнях.

Тема 3. Формування новизни у цивільно-правових дослідженнях.

Поняття новизни у цивільно-правових дослідженнях. Види новизни у цивільно-правових дослідженнях. Прийоми формування новизни у цивільно-правових дослідженнях. Визначення основних понять: честь, гідність, ділова репутація. Специфіка способів захисту честі, гідності та ділової репутації. Аналітика основних рішень Верховного Суду. Проблеми реалізації способів захисту при порушенні честі, гідності та ділової репутації.

Тема 4. Актуальні проблеми договірного права: вчення про договірні умови.

Розвиток уявлень про істотні умови договору в Стародавньому Римі. Формування категорії «істотні умови договору» в доктрині цивільного права. Сучасні погляди на істотні умови договору: єдність і диференціація. Визначення достатності істотних умов для окремих

видів договорів: сутність проблеми і підходи до її вирішення.

Тема 5. Актуальні проблеми обмежень у цивільному праві.

Поняття обмежень прав осіб. Характеристика обмежень прав осіб. Сутність (зміст) обмежень прав осіб. Обґрунтування існування в сучасному цивільному праві категорії обмежень. Її зв'язок і відмінності від «заборон» та інших цивільно-правових категорій.

Тема 6. Актуальні проблеми корпоративного права.

Поняття корпоративного права. Підходи до формування змісту корпоративного права. Різниця англійського та американського підходів до визначення корпоративного права. Предмет вивчення корпоративного права на сучасному етапі.

Тема 7. Актуальні проблеми цивільного процесу.

Теорія доказів. Правова природа обов'язку доказування в цивільному процесі. Окремі аспекти предмету доказування та класифікація доказів. Висновок експерта. Поняття та види процедур розгляду справи у цивільному судочинстві. Характеристика процедури розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження. Особливості розгляду деяких справ. Окремі аспекти права на апеляційне оскарження. Загальна характеристика касаційного оскарження рішень суду в цивільному процесі. Проблемні аспекти виконання рішень суду.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма навчання						заочна форма навчання					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	ср		л	с	лаб	інд	ср
Тема 1. Актуальні проблеми цивільно-правової відповідальності	17	4	2			11	18	2	2			14
Тема 2. Актуальні проблеми застосування методів наукового пізнання у цивілістичних дослідженнях	17	4	2			11	18	2				16
Тема 3. Формування новизни у цивільно-правових дослідженнях	17	4	2			11	16					16
Тема 4. Актуальні проблеми договірних прав: вчення про договірні умови.	17	4	2			11	16					16
Тема 5. Актуальні проблеми обмежень у цивільному праві	17	4	2			11	16					16
Тема 6. Актуальні проблеми корпоративного права	17	4	2			11	16					16
Тема 7. Актуальні проблеми цивільного процесу	18	4	2			12	20	2	2			16
Усього годин	120	28	14		10	78	120	6	4		10	110

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Актуальні проблеми цивільно-правової відповідальності	2 (2)
2.	Актуальні проблеми застосування методів наукового пізнання у цивілістичних дослідженнях	2
3.	Формування новизни у цивільно-правових дослідженнях	2
4.	Актуальні проблеми договірного права: вчення про договірні умови.	2
5.	Актуальні проблеми обмежень у цивільному праві	2
6.	Актуальні проблеми корпоративного права.	2
7	Актуальні проблеми цивільного процесу	2 (2)
	Разом	14 (4)

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Актуальні проблеми цивільно-правової відповідальності (опрацювання додаткової літератури за темою)	11 (14)
2.	Актуальні проблеми застосування методів наукового пізнання у цивілістичних дослідженнях (опрацювання додаткової літератури за темою)	11 (16)
3.	Формування новизни у цивільно-правових дослідженнях (опрацювання додаткової літератури за темою)	11 (16)
4.	Актуальні проблеми договірного права: вчення про договірні умови (опрацювання додаткової літератури за темою)	11 (16)
5.	Актуальні проблеми обмежень у цивільному праві (опрацювання додаткової літератури за темою)	11 (16)
6.	Актуальні проблеми корпоративного права (опрацювання додаткової літератури за темою)	11 (16)
7	Актуальні проблеми цивільного процесу (опрацювання додаткової літератури за темою)	12 (16)
	Разом	78 (110)

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання при вивченні курсу «Актуальні проблеми цивільного права та процесу» являє собою підготовку студентом академічної групи реферату.

Рефератом є письмова робота за обраною темою навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права та процесу», яка розкриває поставлену проблематику на підставі застосування наукових джерел й нормативно-правових актів та виконується студентами позааудиторно.

Теми рефератів студентами обираються самостійно на одну з наступних тем.

Теми рефератів:

1. Теорія причинного зв'язку в цивільному праві
2. Право власності територіальних громад та держави Україна
3. Правова природа заповідального відказу в цивільному праві
4. Показання свідків як засіб доказування в цивільному процесі
5. Правова природа інституту мирової угоди

6. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції

Вимоги до написання індивідуального завдання з дисципліни
«Актуальні проблеми цивільного права та процесу»:

1. Мова написання – українська, у науковому стилі
 2. Загальний обсяг роботи 7-10 арк. формату А-4, текст розміщується з одного боку сторінки
 3. Текстові вимоги: редактор – Word; шрифт – Times New Roman, чорний колір, 14 кегель, через 1,5 інтервал; поля: зверху – 2 см, знизу – 2 см; зліва – 3 см, справа – 1,5 см, книжковий формат, нумерація сторінок у верхньому правому кутку
 4. Обов'язкові посилання у тексті завдання на використані джерела: у квадратних дужках вказується номер джерела за списком та номер сторінки в ньому (за наявності), де викладена відповідна інформація. Дужки проставляються безпосередньо за текстом, якого стосується посилання. Наприклад: «автори вважає, що ... /викладається зміст думки/ [1, с. 2-3]»; цифри «1» в даному прикладі – це номери, під якими розміщені зазначені роботи у списку використаних джерел, «с. 2-3» – номери сторінок
 5. В посиланнях на наукові статті, опубліковані у збірниках наукових праць, періодичних виданнях тощо обов'язково зазначається прізвище автора та назва праці, назва видання, рік, номер випуску, сторінки, на яких розміщено дану працю
 6. Запозичення чужих думок без посилання на автора не дозволяється
 7. Положення роботи мають бути сформульовані на основі чинних нормативно-правових джерел.
 8. За пропуск строку подання додатково знімається 5 балів
- Нормативний матеріал, наукову, навчальну та іншу спеціальну літературу за темою індивідуального завдання студент підбирає самостійно. Більш п'яти років тому написана наукова база може використовуватися тільки в якості порівняльного елементу.

7. Методи навчання

Застосовуються три групи методів навчання:

1. Словесні – описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;
2. Наочні – демонстрація схем, таблиць, малюнків (за наявності);
3. Практичні – формування вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

Крім того, за рівнем самостійної розумової діяльності застосовуються методи:

- проблемного викладу;
- частково-пошуковий метод;
- дослідницький метод.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу, оцінювання їх знань та умінь використовують поточний (опитування, контрольна робота) та підсумковий контроль (залікова робота).

Форми поточного контролю здобутків студентів за темами навчальної дисципліни становлять усні відповіді (виступ на практичному занятті, відповідь на колоkvіумі, відповіді на питання за результатами самостійної підготовки згідно наданих тем, розв'язання практичних змодельованих завдань).

Поточний контроль передбачає також написання письмової контрольної роботи та підготовку індивідуального завдання з метою оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем відповідного розділу. Письмова контрольна робота може передбачати розгорнуті відповіді на відкритті питання, відповіді на тести, вирішення практичних завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Залікове завдання може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести, вирішення змодельованих завдань тощо.

Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні підсумкового контролю з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Перелік питань до заліку

1. Цивільна відповідальність: поняття та зміст
2. Межі цивільно-правової відповідальності
3. Принципи цивільно-правової відповідальності
4. Співвідношення понять «відповідальність», «санкції», «обов'язок».
5. Відповідальність за шкоду.
6. Діалектичний метод та його зв'язок із спеціальними методами у цивілістичних дослідженнях.
7. Системно-структурний метод та його зв'язок із спеціальними методами у цивілістичних дослідженнях.
8. Формально-логічний метод та його зв'язок із спеціальними методами у цивілістичних дослідженнях.
9. Поняття новизни у цивільно-правових дослідженнях.
10. Види новизни у цивільно-правових дослідженнях.
11. Прийоми формування новизни у цивільно-правових дослідженнях.
12. Визначення основних понять: честь, гідність, ділова репутація.
13. Специфіка способів захисту честі, гідності та ділової репутації.
14. Аналітика основних рішень Верховного Суду щодо захисту честі, гідності та ділової репутації..
15. Проблеми реалізації способів захисту при порушенні честі, гідності та ділової репутації.
16. Розвиток уявлень про істотні умови договору в Стародавньому Римі.
17. Формування категорії «істотні умови договору» в доктрині цивільного права.
18. Сучасні погляди на істотні умови договору: єдність і диференціація.
19. Визначення достатності істотних умов для окремих видів договорів: сутність проблеми і підходи до її вирішення.
20. Поняття обмежень прав осіб.
21. Характеристика обмежень прав осіб.
22. Сутність (зміст) обмежень прав осіб.
23. Обґрунтування існування в сучасному цивільному праві категорії обмежень. Її зв'язок і відмінності від «заборон» та інших цивільно-правових категорій.
24. Поняття корпоративного права: проблематика визначення.
25. Підходи до формування змісту корпоративного права.
26. Різниця англійського та американського підходів до визначення корпоративного права.
27. Предмет вивчення корпоративного права на сучасному етапі.
28. Теорія доказів.
29. Правова природа обов'язку доказування в цивільному процесі.
30. Окремі аспекти предмету доказування та класифікація доказів. Висновок експерта.

31. Поняття та види процедур розгляду справи у цивільному судочинстві.
32. Характеристика процедури розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження. Особливості розгляду деяких справ.
33. Окремі аспекти права на апеляційне оскарження.
34. Загальна характеристика касаційного оскарження рішень суду в цивільному процесі.
35. Проблемні аспекти виконання рішень суду.

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 40 = 40$:

Формула обчислення

$$\sum 40 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 8 \text{ (вісім)}$$

Примітка:

$\sum 40$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\sum 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

8 – коефіцієнт

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Разом	Екзамен	Сума
T1-T7	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальні завдання			
$\sum 40$	10	10	60	40	100

Для допуску до складання екзамену здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 10 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел,

пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ІІІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ІІІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ІІІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ІІІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ІІІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ІІІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ІІІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ІІІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок. Відповідь на семінарському занятті – 1-5 балів.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;
- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;

- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами

дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;
- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;
- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;
- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуального завдання (реферату)

Кількість отриманих балів	Критерії отримання відповідної кількості балів
0 балів	робота не зараховується; студентом не дотримано визначених вимог, тематика роботи не розкрита взагалі, при написанні не використано джерел; студент не орієнтується в тематиці роботи та не може відповісти на жодне з поставлених питань
1-4 балів	робота не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються; при виконанні роботи використано менш ніж 5 джерел, не використано міжнародні наукові джерела; в роботі відсутні посилання на використані джерела, тема роботи розкрита однобічно, відсутня логічність викладення матеріалу; не дотримано структури роботи; в роботі допущено суттєві граматичні та/або стилістичні помилки; студент не відповів на переважну більшість поставлених питань
5-7 балів	робота виконана на належному теоретико-практичному рівні; дотримано вимоги, які висуваються до написання роботи, робота належним чином структурована, але в недостатній мірі проаналізовані наукові джерела та відсутній творчий підхід до виконання поставлених завдань, допущено незначні порушення логічності та/або систематичності викладення матеріалу; допущено незначні неточності в оформленні роботи; студент відповів на усі поставлені питання
8-10 балів	робота виконана на високому науково-практичному рівні; в роботі продемонстровано високий рівень знань та творчого осмислення отриманих результатів дослідження; не допущено помилок при оформленні роботи; студент відповів на усі поставлені питання

Критерії оцінювання контрольної та залікової роботи

Контрольна та залікова роботи виконуються у письмовій формі. Контрольна робота складається з 10 тестових завдань, залікова робота – із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має варіанти відповідей, тільки один з яких є правильним; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	зараховано
80-89	
70-79	
60-69	
50-59	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Закон України «Про нотаріат». *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39.
4. Закон України «Про звернення громадян». *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.
5. ЦПК України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Підручники, навчальні посібники

1. Мічурін Є.О. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 2 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 250 с.
2. Дзера О.В. Цивільно-правова наука і практика: збірник науково-правових (консультативних, експертних) висновків. Київ: Алерта, 2023. 572 с.
3. Нетипові об'єкти : зб. ст. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. 266 с.
4. Чернега В.М. Актуальні проблеми цивільного права та процесу. Навчальний посібник. Ліра-К. 2024. 254 с.

Допоміжна література

1. Мічурін Є.О. Обмеження у цивільному праві під час воєнного чи надзвичайного стану. Теорія та практика правозастосування в сучасних умовах державотворення: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 05 травня 2023 року). Івано-Франківськ. Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила». 2023. С. 197-201.
2. Мічурін Є.О. Документування воєнних злочинів щодо пошкодження та руйнування будівель та правові механізми надання житла постраждалим. *Law & Society*. 2025. № 11. С. 145-151. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/lsp/issue/view/410>
3. Мічурін Є.О. Використання штучного інтелекту і академічна доброчесність: приватно-правовий аспект. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія «Право». 2025. Вип. 40. С. 129-136. URL: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-40-13>
4. Мічурін Є.О. Житлове право України: виклики сьогодення та реалії воєнного стану. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія «Право». 2025. Вип. 39. С. 235-240. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/24290>
5. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Людиноцентрична цивілістика: формування школи. *Часопис цивілістики*. 2025. Вип. 56. С. 5-14.
6. Мічурін Є.О. Цивільно-правове регулювання суспільних відносин у цифровому середовищі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія

«Право». 2023. № 36. С. 115-121. URL: <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2023-36-13>

7. Мічурін Є.О. Допоміжні репродуктивні технології: цивільно-правове регулювання. *Університетські наукові записки*. 2024. № 6. С. 4-12. URL: https://unz.univer.km.ua/article/view/102_4-12/408

8. Мічурін Є.О. Щодо дискусії про право власності на цифрову річ. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія «Право». 2024. Вип. 38. С. 116-123. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/24052/23085>

9. Мічурін Є.О. Смарт-контракт у приватному праві. *Форум Права*. 2025. № 81(1). С. 53–59. URL: <http://doi.org/10.5281/zenodo.13923187>

10. Мічурін Є.О. Цифрова річ та інші цифрові блага як об'єкти цивільних прав. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія Право. 2025. Вип. 88: ч. 1. С. 323-327. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/05/49.pdf>

11. Мічурін Є.О. Суб'єкти цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану штучним інтелектом, за законодавством ЄС та України. *Університетські наукові записки*. 2025. № 4. С. 4-13. URL: https://unz.univer.km.ua/article/view/106_4-13/431

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Єдиний державний реєстр судових рішень України URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

2. European Research Group on Existing EC Private Law (Acquis Group) URL: <http://www.acquis-group.jura.uni-osnabrueck.de>

3. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR) URL: http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en

4. The principles of european contract law URL: <http://www.jus.uio.no>

5. Електронне наукове видання «Юридичний науковий електронний журнал» URL: <http://www.lsej.org.ua/>

6. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського URL: <http://irbisnbnv.gov.ua/>

7. Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <http://rada.gov.ua/>

8. Офіційний вісник України URL: <http://ovu.com.ua/>

9. Про закони. Випуск № 49. Посвідчення правочинів щодо нерухомого майна за участю малолітніх осіб URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XP7ey6Uq6JM>

10. Реєстрація речових прав на нерухоме майно URL: <https://www.youtube.com/watch?v=VUNckNlOkB8>

11. Юридичний журнал «Право України» URL: <http://pravoua.com.ua/>

12. Юридичний журнал «Форум права» URL: www.irbis-nbnv.gov.ua

13. Юридичний журнал «Юстиніан» URL: <http://www.justinian.com.ua/>